

Sveriges Vapenexport

Argumentationsanalys ur ett realistiskt perspektiv

Abstract

Vi undersöker i vår uppsats hur riksdagspolitiker rättfärdigar svensk vapenexport till länder i krig och länder som bryter mot de mänskliga rättigheterna och hur man följer de riktlinjer som Sverige och EU har satt upp för reglering av vapenexport. Vi kommer att redogöra för dessa riktlinjer och utföra en argumentationsanalys på de uttalanden vi finner av politiker.

Av detta kommer vi att utföra en argumentationsanalys med pro et contra-metoden där vi har utgått från två teser. Analysen kommer att finnas med som bilaga sist i vår uppsats. Som teori kommer vi att applicera realismen och säkerhetsdilemmat.

Genom att applicera dessa teorier har vi kommit fram till att det finns tendenser av realism i politikernas retorik om Sveriges vapenexport som är intressant att lyfta fram. Våra slutsatser är att Sveriges agerande har minst lika många paralleller till realismen som riksdagspartiernas retorik har.

Nyckelord: Vapenexport, Argumentationsanalys, Realism, Sverige, EU.

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Syfte och Frågeställning	1
1.2 Teori	1
1.2.1 Realism	2
1.2.2 Säkerhetsdilemmat	3
1.3 Metod	3
1.4 Definition	5
1.4.1 Argumentationsanalys	6
1.4.2 Vapenexport	6
2 Sveriges Vapenexport	8
2.1 EU:s och Sveriges riktlinjer om vapenexport	8
3 Analys	11
3.1 Tillvägagångssätt	11
3.1.1 Tes 1: "Sveriges riksdagspartier vill ha en restriktiv lagstiftning angående vapenexport"	12
3.1.2 Tes 2: "Krigsmaterial är försvars och säkerhetspolitiskt nödvändigt för Sverige"	16
3.1.3 Sammanfattning Tes 1	18
3.1.4 Sammanfattning Tes 2	19
4 Slutsats	20
4.1 Slutsatser för vår analys	20
5 Referenser	22
6 Bilaga	25
6.1 Tes 1: Sveriges riksdagspartier vill ha en restriktiv lagstiftning angående vapenexport	25
6.2 Tes2. Krigsmateriel är försvars och säkerhetspolitiskt nödvändigt för Sverige.	27

1 Inledning

1.1 Syfte och Frågeställning

Syftet med vår uppsats är att undersöka svenska politikernas diskurs för att rättfärdiga exporten av vapen till krigförande och icke- demokratiska länder. Vi vill få reda på om politikerna konfronterar och förklarar sitt ställningstagande i frågan eller om de skyller på andra politiska partiers tidigare beslut. Att vi valt att undersöka just diskursen hos politikerna beror på att vi tror att det är en ovanlig inriktning på det specifika temat som kan bidra med klarhet angående Sveriges implementering av sina egna och internationella kriterier angående vapenexport. Eftersom politiker generellt sett har större möjligheter att påverka och agera som policy- makers är detta orsaken till att vi inriktar oss på just dessa.

Vi har som målsättning att besvara några elementära frågor när vår uppsats är klar;

Följer Sverige sina egna och EU:s kriterier om vapenexport?

Vad används för argument i rättfärdigandet av Sveriges vapenhandel?

Är det realistiska perspektivet applicerbart på riksdagspartierna retorik?

1.2 Teori

För att besvara vår frågeställning kommer vi att applicera flera teorier för att underlätta senare slutsatser. Vår främsta teori för att förklara Sveriges aktiva del i vapenhandeln kommer att vara realism, alltså att vår handel beror på att dessa affärer är lukrativa för Sverige som helhet. Då realismen anser att staten är den mest betydelsefulla aktören i det internationella samfundet är realismens främsta mål att upprätthålla Sveriges ställning och framtida existens. Då vår målsättning är att undersöka vår frågeställning ur en realistisk synvinkel kommer vi inte att utveckla eller utforma en ny teori. Vi vill istället beskriva och undersöka Sveriges och

svenska politikernas agerande rörande vapenexport. Vi är särskilt intresserade av hur politikerna försvarar sitt agerande om vissa av Sveriges eller EU:s riktlinjer om vapenexport inte efterföljs.

1.2.1 Realism

Då vi kommer att utgå och bedöma vår diskursanalys utifrån ett realistiskt perspektiv finner vi det lämpligt att förklara vad vår analys kommer att prioritera. Vi kommer att utgå från John Baylis, Steve Smith och Patricia Owens definition av teorin (Baylis et al, 2008, s. 92- 106). Realism är ett brett och ibland diffust begrepp med många olika grenar. Vi kommer därför att utgå från realismens rötter, men samtidigt anamma vissa förändringar som har förekommit inom teorin.

Enligt författarna förespråkar realisterna i synnerhet tre kärn- begrepp som är av en mer expanderad betydelse än de övriga. Ett av dessa begrepp är staten, som är den viktigaste aktören. De andra två begreppen är överlevnad och själv- hjälp. Några av realismens förfäder, som Machiavelli och Thucydides, ansåg att den mest grundläggande delen var polisen, men detta förändrades efter den Westfaliska freden 1648. Polisen ersattes då av staten som en mest betydelsefulla mekanism (Baylis et al, 2008, s.93).

De tre viktigaste begreppen är tätt sammankopplade och reciproka av varandra. Staten är den viktigaste aktören, vars främsta målsättning är att säkra sin framtida existens, dvs. överlevnad. Genom att åstadkomma fördelar för sin egen stat gentemot andra stater kan sannolikheten för överlevnad maximeras. Men, eftersom den internationella politiken, i motsats till den nationella, präglas av ett anarkiskt system är det en omöjlighet att faktiskt garantera och förutsätta sin överlevnad. Begreppet nollsummespel är också signifikativt för realismen. Begreppet betyder att när någon stat får mer makt drabbas en annan stat genom en reducering i dennes makt. Denna strävan efter att uppnå så mycket makt som möjligt åt den egna staten samtidigt som du ska minimera andra staters makt är en universell sanning inom realismen (Baylis et al, 2008, s. 100).

Själv - hjälp innebär enligt realismen att det inte finns någon överstatlig myndighet som kan försäkra den egna statens överlevnad. Som ett resultat måste staten själv tillgodose sin egen säkerhet ((Baylis et al, 2008, s. 102).

Detta får vissa implikationer som resulterar i ett annat viktigt begrepp inom realismen; säkerhetsdilemmat (Baylis et al, 2008, s. 92- 106).

1.2.2 Säkerhetsdilemmat

Säkerhetsdilemmat inträffar då en stat kontinuerligt förstärker och ökar sitt eget försvar. Andra, konkurrerande stater står då inför dilemmat om detta sker för att säkra sina egna gränser eller om det är av expansionistiska orsaker. Om det senare är fallet kan de andra staterna känna sig tvingade att själva öka storleken och slagkraftigheten hos sin armé. I teorin kan denna ökning därefter fortsätta i det oändliga (Baylis et al, 2008, s. 102-103).

1.3 Metod

Vår uppsats är en undersökande sådan vars huvudsakliga syfte är att få en mer omfattande bild om vad Sveriges och EU:s riktlinjer angående vapenexport innebär. I samband med detta kommer vi att genomföra en argumentationsanalys för att undersöka hur politiker i allmänhet rättfärdigar Sveriges motsägelsefulla vapenpolitik. Inledningsvis kommer vi att göra en återblick för att legitimera och förklara varför vår undersökning känns viktig och aktuell. Därefter kommer vi att analysera politiska utspel, debatter och riksdagspartiernas officiella ställningstaganden i frågan. Alla riksdagspartierna utom Sverigedemokraterna kommer att analyseras, detta av två huvudsakliga orsaker. Den främsta anledningen är att Sverigedemokraterna ännu inte explicit tagit ställning på sin hemsida, vilket de andra partierna gjort. Den andra orsaken är att eftersom Sverigedemokraterna inte varit ett riksdagsparti i mer än några månader finns det bristande material att analysera.¹

För att genomföra vår argumentationsanalys kommer vi att använda oss av ett kapitel i Textens mening och makt (Bergström och Boréus, 2005, s. 89- 147) som behandlar olika

---

¹ Vi har varit inne på www.sverigedemokraterna.se men inte funnit någonting relevant för denna undersökning.

principer som är tillämpbara för att analysera argumentationer och debatter på. Enligt Bergström och Boréus finns det åtminstone tre olika syften att analysera argumentationer och debatter på. Det är de deskriptiva, preskriptiva och en metod för insamlandet av argumentationens beviskraft. Den senare måste kombineras med den deskriptiva modellen för att få hållbara och generaliserbara resultat (Bergström och Boréus, 2005, s. 91).

Vi har valt att använda oss av den deskriptiva analysmodellen och mer specifikt Arne Naess utarbetade strategi för att strukturera upp och kontrastera olika argument. Denna metod benämns som Pro et Contra metoden. Naess har flera fundamentala komponenter i sin analysmall. De komponenterna är tes, argument och premiss. Metoden innebär att du ska hitta en mening som är inkompatibel till de andra. Meningen ska alltså ha en tydlig distinktion gentemot de andra och inte vara applicerbar som ett argument till de andra meningarna. Detta är definitionen av tesen (Bergström och Boréus, 2005, s. 96). De satser som är argument för eller argument mot tesen kallar Naess för Pro (P) - respektive Contra- argument (C). Enligt Naess finns det även argument för eller emot argumenten. Detta benämns då som för eller motargument av andra ordningen (Bergström och Boréus, 2005, sida 101). Den tredje fundamentala komponenten, premiss, beskrivs som en metafor i form av en bro som implementerar och sammanbinder ett påstående med ett argument så att det blir logiskt förståligt. En premiss kan både vara implicit och explicit (Bergström och Boréus, 2005, s. 103)

Implementeringen av Naess metod är strukturerad och genomförs i princip i kronologisk ordning, vilket är ytterligare en anledning till att vi valt just denna metod då vi har begränsad erfarenhet av tidigare uppsatser på universitets nivå.

Naess analysmodell är, enligt honom själv, främst avsedd för att undersöka en argumentations beviskraft, men då modellen även genomför den deskriptiva metod delen har vi ändå valt att använt oss av Naess modell (Bergström och Boréus, 2005, sida 95). Metoden är enligt oss ett praktiskt sätt att genomföra en uppdelning av en argumentation för att få en bättre överblick. Då vi endast är intresserade av att se hur politiker rättfärdigar Sveriges vapenpolitik har vi helt enkelt valt att bortse från argumentationens beviskraft.

Det finns intrikata problem med en deskriptiv analys, något som Bergström och Boréus påpekar (2005, s.140- 143). I synnerhet två problem är aktuella under vår uppsats. Då argumentationsanalysen har sin rötter i retoriken har de tre kategorierna ethos, pathos och logos haft stort inflytande. Logos, ethos och pathos behandlar olika delar om konsten att övertyga. Medan logos syftar till mottagaren intellekt och rationella tänkande hänvisar ethos till den roll som talaren vill tillskriva sig själv för att på ett så effektivt sätt som

möjligt övertyga mottagaren. Det finns en viss diskrepans till pathos, som symboliserar känslor och passioner. För att få en så utförlig analys som möjligt bör samtliga tre faktorer analyseras (Bergström och Boréus 2005, s. 89-90). Det problematiska med att genomföra en deskriptiv analys är att det endast är logos som analyseras, vilket kan innebära att påverkande faktorer i en analys inte integreras i slutresultaten. Det andra problemet som är aktuellt är de tolkningssvårigheter som Naess analysmodell medför. Då denna metod ibland förlitar sig på att forskaren ska tolka den underliggande betydelsen av premisserna kan detta resultera i att intersubjektiviteten blir lidande om olika tolkningar genomförs.

Då en politiker logisk sett borde agera för att få fortsatt förtroende hos sina anhängare och ett riksdagsparti propagera för att få så många väljare som möjligt kan de två välja att framföra den synpunkt som de bäst tror symboliserar väljarnas åsikt. Om de senare finner detta löfte omöjligt att genomföra utan att argumentera för sin nya inställning får vi bara med den första delen av dennes argument. På samma vis är det om vi har tolkat politikernas uttalanden fel ur ett kontextuellt sammanhang. Risken finns alltså att vi har fått ett osystematiskt mätfel, ett reliabilitets problem (Bjereld, et al, 2002, s.111.) Detsamma gäller även för avsaknaden av ethos och pathos.

För att försöka undvika denna problematik kommer vi under tolkandet av premisserna vara extra noggranna för att komma ifrån detta. Dessutom, på grund av tidsbegränsningen som råder under en B- uppsats, känner vi att en djupare argumentationsanalys än den deskriptiva inte är möjlig med avseende på de givna kriterierna vi har blivit tilldelade.

Vi anser att ämnet både är inom- och utomvetenskapligt relevant av flera anledningar. Vapen har ett enormt inflytande över uppkomsten och inflytandet av världens konflikter. Genom att förhoppningsvis bidra med nya fakta och diskussionsområden om ämnet vill vi stimulera debatten till nya slutsatser och tankegångar. Om utvecklingen förs framåt kan nya metoder för att reglera eller begränsa vapenexporten tillkomma. Genom att fördjupa oss i Sverige och riksdagspartiernas diskurs har vi också avgränsat ämnet så att det inte blir alltför omfattande. Ytterligare en anledning till att vi valde just den inriktningen vi gjorde är att det enligt oss inte genomförts så många uppsatser om just rättfärdigandet från politiker om vapenexport.

1.4 Definition

1.4.1 Argumentationsanalys

Vi har valt att göra en argumentationsanalys för att få en bredare bild av hur de svenska riksdagspolitikerna argumenterar för eller emot den svenska vapenexporten till länder i konflikt eller som bryter mot de mänskliga rättigheterna.

Argumentation är viktigt att kunna hantera i en textanalys och inom retoriken, för att det är en viktig del av kontakten att försöka övertyga människan i en viss riktning. För att kunna få en överblick av textsammanhanget är denna analys viktig i forskningen och även för att kunna jämföra olika aspekter. Retorik menar Boréus och Bergström (2005, s. 89) är läran om vältalighet, vad det är som gör en kommunikation effektiv. Argumentationsanalys har tre syften. Vi använder oss av deskriptivt syfte, vilket innebär att man vid användning av argumentationsanalys forskar för att göra en rekonstruktion av argumentationen. Detta syfte och denna analys används i bl.a. debattartiklar, valprogram eller politiska riksdagsdebatter (Bergström och Boréus, 2005, s. 89-91).

1.4.2 Vapenexport.

Vapenexport är ett brett begrepp som innebär export av allt mellan ett mindre skjutvapen till en militär bandvagn (Svenska Freds, Hur definierar ni vapenexport?).

För att definieras som krigsmaterial måste produktionen vara ”särskilt modifierande för militärt bruk” enligt lag 1992:1300 och förordningen 1992:1303. Under 1993 genomfördes ett utvidgande av krigsmaterialbegreppet, vilket innebar att fler produkter kunde klassas som krigsmaterial. Man delade upp det i Krigsmaterial för strid (KS) och Övrigt Krigsmaterial (ÖK), detta innebar en mer liberal exportpolitik. Denna gränsdragande definition görs med utgångspunkten om materialet har en ”förstörelsebringande effekt” eller inte (Svenska Freds, Vad är krigsmaterial egentligen?).

Det är förbjudet att tillverka och exportera krigsmaterial utan tillstånd i Sverige. Tillståndet ges av Inspektionen av strategiska produkter (ISP). Lagen säger inte vilka specifika länder man inte får exportera till eller importera vapen och krigsmaterial ifrån, den säger bara att svenska vapen får exporteras om det är ”säkerhetspolitiks önskvärt” och om det inte strider mot Sveriges utrikespolitik. Men detta regleras av riktlinjer för

krigsmaterialexport från både Sverige och EU, vilket vi kommer att redovisa längre fram i vår uppsats (Svenska Freds, Vad säger den svenska lagen om krigsmaterialexport?).

2 Sveriges Vapenexport

Sverige är en stor aktör inom den internationella vapenhandeln. Under perioden 2000- 2009 ligger Sverige enligt Sipris databas på nionde plats över de länder som exporterat mest krigsmateriel till andra länder. Den absoluta toppplacering inträffade mellan 2000- 2001 då Sverige låg sexa av de internationella aktörer som exporterade mest (SIPRI Arms Transfers Database). Av de åtta vapenexportörerna som ligger före Sverige i statistiken har alla minst sju miljoner fler invånare (Google - Delårsberäkningar av den bofasta befolkningen)

År 2009 exporterade Sverige krigsmateriel till sammanlagt 58 länder. Dessa 58 länder indelas i fyra kategorier beroende landets årliga inkomst. Kategorierna är höginkomstländer, övre medelinkomstländer, lägre medelinkomstländer och låginkomstländer. Av dessa var 35st i höginkomst gruppen, 15st i övre medelinkomst och 8 i lägre medelinkomstländer (Regeringens skrivelse 2009/10:114).

2.1 EU:s och Sveriges riktlinjer om vapenexport

Sveriges lagstiftning reglerar vapenexporten på flera punkter. De lagar som framförallt berör exporten av vapen från Sverige är lagen om krigsmateriel (1992:1300). Den trädde i kraft 1993 och bygger på tidigare lagstiftning och praxis. Distinktionen mellan den nya och gamla lagen är att den nya lagen är expanderad angående definitioner, förenklingar och moderniseringar (Regeringens skrivelse 2002/03:112002, s.6-7). Det finns fyra grundläggande principer i lagstiftningen för hur och vilka som får tillverka och exportera vapen i Sverige. De säger att;

3§ *Krigsmateriel får inte tillverkas här i landet utan tillstånd.*

4§ *Verksamhet som avser tillhandahållande av krigsmateriel, uppfinningar rörande krigsmateriel och metoder för framställning av sådan materiel får inte bedrivas här i landet utan tillstånd.*

5§ *Svenska myndigheter, svenska företag samt den som är bosatt eller stadigvarande vistas här får inte utan tillstånd i det enskilda fallet till någon i utlandet tillhandahålla krigsmateriel som finns i utlandet eller uppfinning rörande krigsmateriel eller metod för framställning av sådan materiel*

6§ *Krigsmateriel får inte föras ut ur landet utan tillstånd, om inte annat följer av denna lag eller annan författning. I fråga om programvara likställs med utförsel överföring till utlandet genom telekommunikation eller på annat liknande sätt. (Lag 1992:1300) om krigsmateriel).*

Förutom ovanstående regleringar finns det tre andra fundamentala begränsningar som stoppar en eventuell svensk export. Om säkerhetsrådet i FN inför ett importförbud eller restriktiva förutsättningar för ett specifikt land ska alla länder anpassa sig efter de nya kriterierna. Samma implikation ska inträffa om internationella samarbeten som Sverige är delaktiga i motsätter sig exporter till ett land. Ett exempel på en sådan överenskommelse är EU. Det innebär att om EU inför ett vapenembargo får Sverige inte heller bryta mot denna. Den sista ovillkorliga begränsningen är om mottagarlandet har en ambivalent inställning till de folkrättsliga påbuden. Ett stopp av exporten av vapen kan då införas som ett incitament för mottagarlandet att bättre efterfölja de folkrättsliga idealen (Regeringens skrivelse 2002/03:114).

Förutom ovanstående lagar tillkom 1991 riktlinjer som den styrande regeringen skulle ha i beaktande vid vapenaffärer. Där fastslogs det att Sverige endast skulle tillåta vapenexport om det gav lukrativa fördelar för det svenska försvaret eller som var "säkerhetspolitiskt önskvärt". Exporten fick dessutom endast äga rum om det inte innebar en ambivalent situation till den svenska utrikespolitiken. Riktlinjer fastslår även att endast en suverän stat får vara mottagare av krigsmaterielen och att denne inte får vidarebefordra denna försäljning till andra aktörer. Om detta inträffar ska Sverige undvika vidare export så länge denna företeelse fortsätter. I regeringens riktlinjer angående vapenexport finns det även rekommendationer med aningen mer diffusa begrepp, vilket antyder att eventuella beslut kan försvaras även om de inte följer dessa rekommendationer. Om mänskliga rättigheter säger lagen;

Tillstånd till utförsel av försvarsmateriel, eller annan utlandssamverkan som avser försvarsmateriel, bör inte lämnas om det avser stat där omfattande och grova kränkningar av mänskliga rättigheter förekommer. Respekt för mänskliga rättigheter är ett central villkor för att tillstånd skall beviljas. (ISP- Regeringens riktlinjer)

Riktlinjerna säger också att en restriktiv inställning mot stater som befinner sig i krig med en annan stat, som har inre väpnade konflikter eller befinner sig i internationella oroligheter som kan vidareutvecklas till väpnad konflikt bör prioriteras (ISP- Regeringens riktlinjer)

EU:s uppförandekod för vapenexport behandlar de gemensamma kriterierna som gäller för EU:s medlemsländer och som stärks med den egna nationella prövningen av vapenexport. Uppförandekoden godkändes 1998 men beästes 2005 och den fastställdes 2008. Kriterierna behandlar bl.a. hur situationen ser ut i mottagarlandet. Landet får inte bryta mot de mänskliga rättigheterna, de måste följa de internationella humanitära lagarna, det får heller inte finnas en risk att vapnen kommer på villovägar och exporten får inte riskera att störa den utveckling som sker i landet. Det måste även finnas en stark stabilitet i regionen och det får inte finnas en risk att vapnen från exportlandet kan användas i en konflikt inom landet. Det behandlar även hur avsändarlandets och mottagarlandets relationer ser ut, den nationella säkerheten som råder i respektive land måste respekteras. Även hur mottagarlandet uppför sig internationellt är av betydelse. Det handlar bl.a. om landets inställning till terrorismen och hur landet behandlar och respekterar folkrätten (Regeringskansliet - Exportkontroll av vapenexport)

Trots lagarna och riktlinjernas förhållandevis tydliga regler har Sveriges agerande vid ett flertal tillfällen kontrasterat mot dessa. Ryssland, USA, Storbritannien och Indonesien var samtliga mottagarländer av Sveriges export av vapen medan de deltog i väpnade konflikter. Sverige har också exporterat vapen till länder med bristande demokrati och länder som har eller fortfarande bryter mot de mänskliga rättigheterna. Då riktlinjerna som berör mänskliga rättigheter hävdar att Sverige ska vara restriktiva mot länder som på ett grovt och omfattande sätt bryter mot de mänskliga rättigheterna blir definitionen av orden grova och omfattande problematiska. Länder som, beroende på definition, kan sägas bryta mot de mänskliga rättigheterna är Förenade Arabemiraten, Tunisien, Saudiarabien, Pakistan, Oman och Kazakstan. Sverige har exporterat krigsmateriel till alla dessa länder under 2000- talet (Amnesty - Vapenhandel).

3 Analys

3.1 Tillvägagångssätt

Vi har i vår empiri valt att analysera rikspartiernas åsikter om svensk vapenhandel för att få nya perspektiv på rättfärdigande argument om svensk vapenexport. Vi har anordnat argumentationerna utifrån två olika teser. På grund av att vissa meningar var inkompatibla till en tes fick vi anpassa oss genom att tillämpa två teser. På de två teserna ska vi applicera den realistiska teorin för att undersöka om den svenska vapenexporten präglas av denna teori.

I bilagan står P för argument för tesen medan C står för motargument. För att göra tabellen mer överskådlig har vi valt att separera för och mot argument för sig. Vi inleder av praktiska skäl med argument för tesen och avslutar därmed med argument mot. Den första frågan är tänkt att kontrastera mot Sveriges faktiska agerande i den internationella vapenpolitiken medan den andra tesen i motsats är tänkt att kontrastera mot den första frågan. Genom att två fundamentalt olika teser vill vi visa motsättningarna som existerat inom svensk vapenexport.

Vår första tes som vi separerade från dess kontext var om Sveriges riksdagspartier ansåg av vi behövde en restriktiv lagstiftning angående vapenexport i Sverige. Detta var det vanligaste påståendet när vi undersökte vårt material och stod kontinuerligt i början av dokumentet. Då de dokument som innehöll detta påstående acklimatiserande sin kommande kontext efter just detta och detta inte fungerade som ett argument passar det in på beskrivningen av tesen som Bergström och Boréus gör (2005, s. 96). Detsamma gäller för vår andra tes, som berör om krigsmaterial är försvars och säkerhetspolitiskt nödvändigt för Sverige. Dispositionen som följer härnäst är av enkelhet uppdelad efter de två teserna.

3.1.1 Tes 1: “Sveriges riksdagspartier vill ha en restriktiv lagstiftning angående vapenexport”.

I vår första tes hittade vi tolv argument som var direkt för tesen. Andra argument kan också tolkas som att vara argument för tesen, men då vi ansåg att de hade starkare anknytning till andra argument blev de istället argument av andra ordningen. Eftersom dessa ger stöd till ett argument till tesen är det ändå ett indirekt stöd till tesen. Oavsett om det råder delade uppfattningar om vart argumenten ska placeras fyller de ändå sin funktion genom att visa hur argumentet är utformat.

Det första påståendet är inhämtat från en skrivelse av Sveriges försvarsminister Sten Tolgfors, där han förespråkar en ökad öppenhet kring svensk vapenexport (Regeringskansliet Ökad öppenhet kring svensk vapenexport). Vid första anblicken kan det tyckas tveksamt om han verkligen förespråkar en restriktiv lagstiftning, men sett till hela kontexten i skrivelsen blir detta relativt tydligt. Han argumenterar för att Sverige har ett väl utvecklat system för att bemöta de kriterier som ingår i den svenska lagstiftningen. Skrivelsen behandlar ISP:s tillvägagångssätt vid varje prövning och nämner även Exportkontrollrådet (EKR) som ”består av generaldirektören och representanter för alla riksdagspartier” (Regeringskansliet Ökad öppenhet kring svensk vapenexport). P1P1 (första argumentet till första argumentet för tesen) hävdar att därmed har hela riksdagen ”insyn och inflytande” över händelseförloppet. Detta å sin tur antyder implicit att det inte enbart är ett parti som har ansvar för processen utan alla riksdagspartier, vilket i sin tur ger ökad legitimitet eftersom en majoritet av den svenska befolkningen därmed är involverade. Detta kan även förstås som ett uttalat försvar av sin egen ställning, nämligen att de är ett stort utbud som har huvudansvaret för frågan. Det andra argumentet för tesen (P2) är även det inhämtat från samma källa som föregående argument och förklarar varför det är signifikativt med en ökad transparens kring vapenexporten. Enligt Tolgfors är öppenhet nödvändigt för att få opinionens stöd och förtroende för att fortsätta att bedriva sin vapenhandel. Detta efterföljs av ett påstående om att en debatt präglad av öppenhet och följaktligen kunskap är positivt för den generella utvecklingen av vapenexporten.

Argument nummer tre (P3) är inhämtat från Moderaternas hemsida (Nya Moderaterna) och är innehållsmässigt kompatibelt med tesen. Den är dock inte helt identisk med den. Argumentet påstår att en strikt vapenkontroll är nödvändigt på grund av att en noggrann kontroll ska kunna implementeras, vilket enligt oss är ett argument och inte är detsamma som tesen. Argumentet för P3 påstår att detta som en implikation underlättar uppföljningen av ett konkret fall.

Ett intressant argument för tesen är P5, som ger sitt samtycke till att förbättra de internationella kriterier som är tänkta att reglera vapenexporten (Nya Moderaterna). P1P5, som också är ett material inhämtat från Moderaternas hemsida, bevisar Moderaternas ställningstagande ytterligare, men är samtidigt problematiskt. Samtidigt som partiet aktivt vill arbeta för att främja befintliga internationella riktlinjer och stärka dessa tar de inte ställning till hur dessa "folkrättsligt bindande" avtal ska utformas. Bör de vara flexibla som Sveriges nuvarande lagstiftning eller bör det vara restriktiva i den bemärkelsen att det ska vara strikta uppföljningar och kontroller samt att de bokstavligt ska följa lagstiftningen? För att få ett konkret ställningstagande som även inkluderar den nuvarande situationen i Sverige har vi även analyserat en annan kommentar som Moderaterna gjort på sin hemsida. P2P5 hävdar att Moderaterna sympatiserar med uppkomsten och tanken bakom EU:s uppförande kod. I EU:s uppförandekod ingick som vi skrev i bakgrunden bland annat att regionen upplevde en kontinuerlig stabilitet och inte bröt mot de mänskliga rättigheterna. Om utgångspunkten även kontextualiseras utifrån detta blir den logiska slutsatsen att åtminstone Moderaterna vill ha en fundamental efterföljning av lagstiftningen.

Folkpartiet har en liknande agenda, då de hävdar att Sverige har varit pådrivande i frågan om EU:s uppförandekod (P1P2P5), vilket betyder att de stödjer det befintliga innehållet i densamma (Folkpartiet Liberalerna). Enligt uttalanden från den rödgröna överenskommelsen, alltså riktlinjerna för Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet, från den 18 januari 2010 visar att konsensus även råder till oppositionen, då en gemensam riktlinje för dessa är att Sverige ska vara ett föredöme internationellt med en strikt vapenpolitik (P1P1P2P5) (Rödgrön plattform för Sveriges säkerhets- och försvarspolitik, s.10- 11).

Ett intressant ställningstagande är P2P3P5 som är inhämtat från Centerpartiets partiprogram om försvars och säkerhetspolitik (Centerpartiet). De erkänner explicit de motsättningar som kan råda vid en prövning om en vapenexports vara eller inte vara. Inte bara måste prövningen testa om länderna följer de kriterier som Sveriges lagstiftning

anordnar, enligt Centerpartiet måste de dessutom ”balansera viktiga intressen mot varandra”. Dessa intressen definieras som internationella samarbeten för att uppleva trygghet och en framtida existens som suverän stat som kontrasteras mot de mänskliga rättigheterna och den internationella lagstiftningen.

En annan fråga som Folkpartiet förespråkar är att det i den svenska lagstiftningen även ska införas ett demokratikrav (P8), dvs. att Sverige endast ska exportera vapen till länder som definieras som en demokrati (Folkpartiet Liberalerna).

En konsensus bland riksdagspartierna verkar råda i en fråga som berör demokratikriterierna; en uppgradering av den nuvarande lagstiftningen (P1P8). Oppositionen, Folkpartiet och Centerpartiet har officiellt förklarat behovet av att förnya den nuvarande lagstiftningen för att bättre överensstämma med de restriktiva krav som den svenska befolkningen har (Rödgrön plattform för Sveriges säkerhets- och försvarspolitik, s 10- 11, Folkpartiet Liberalerna, Centerpartiet). Argumenten som förs är att den gamla lagstiftningen är föråldrad, att utvecklingen har gjort den inaktuell och att de mänskliga rättigheterna ska få ett expanderat utrymme i prövningen av mottagarlandets lämplighet vid en eventuell export. Genom detta utökade fokus på de mänskliga rättigheterna kan export till diktaturer undvikas (Miljöpartiet de gröna).

Ett mer specifikt ställningstagande för vapenexport gjorde Allan Widman (fp), som vid tidpunkten för intervjun var ledamot i försvarsutskottet (P9). På frågan om han ansåg att det var acceptabelt att exportera vapen till Pakistan svarade han att han inte tyckte det var ”acceptabelt att exportera vapen till ett land, som om det inte är öppet krig, åtminstone har åtskilliga frysta konflikter (Lönnaeus m.fl., 2007, Sydsvenskan).

Även Vänsterpartiet är inne på samma linje när de argumenterar för att Sverige inte ska bedriva vapenexport med krigförande länder (Vänsterpartiet). Men eftersom detta även står i riktlinjerna som Sverige ska följa är detta inte några radikala uttalanden. Men Vänsterpartiets partiledare Lars Ohly drar även paralleller till konkreta fall. Han menar till exempel att genom att tillåta vapenexport till USA och Israel legitimerar vi ”ockupationen” av Irak och Palestina. Därför förespråkar han ett omedelbart upphörande av export av vapen till krigförande länder (P11).

Ytterligare ett argument för tesen (P10) och mot vapenexport i allmänhet framförs av Miljöpartiet på deras hemsida. MP argumenterar för att Sverige ska bibehålla sin strikta vapenpolitik eftersom ”mer vapen skapar en osäkrare värld” (Miljöpartiet de gröna). De fortsätter sitt resonemang med de två nästkommande punkterna i bilaga 1 (P1P10 och P1P1P10) som sammanfattningsvis hävdar att vapenhandel försvårar

utvecklingsmöjligheterna hos samtliga länder och att implikationen därav blir att Sverige inte heller bör exportera vapen till fattiga länder. Konsekvensen av detta resonemang blir att MP har en mer kritisk inställning till vapenexport än de andra riksdagspartierna eftersom MP även explicit har som målsättning att på sikt upphöra med att exportera vapen.

Till Tes 1 har vi identifierat i huvudsak två motargument från det källmaterial vi har studerat. Det första argumentet som är inkompatibelt med påståendet att Sveriges riksdagspartier vill ha en restriktiv vapenexports politik kommer från Centerpartiet och Maud Olofsson. I C1 hävdar hon i en intervju gjord av Sydsvenska Dagbladet att Sverige bör förändra lagstiftningen så att den överensstämmer med den nuvarande praxis som Sverige använder angående vapenexporten (Lönnæus m.fl., 2007, Sydsvenskan). Eftersom Sverige i nuläget inte fundamentalt följer de riktlinjer som finns uppsatta för detta ändamål har vi tolkat detta uttalande som att hon vill avreglera lagstiftningen. Den praxis som är aktuell i Sverige idag kan logiskt sett tolkas som att vi har en mindre restriktiv lagstiftning eftersom vi inte följer den nuvarande fullt ut. Detta kan även definieras som att Sverige i nuläget har en flexibel vapenpolitik. C1C1, som även det är ett uttalande från Maud Olofsson, styrker detta konstaterande genom att påpeka att lagstiftningen inte efterföljs och att den därför är i stort behov av en uppdatering. Ett extremt tolkande av bristen på anpassning till lagstiftningen i det här fallet skulle kunna innebära att andra lagstiftningar inte heller var nödvändiga att upprätthålla.

De andra argumenten mot tesen är inhämtat från Alf Svensson (Kristdemokraterna). På frågan om det är legitimt att exportera vapen till USA, som enligt lagstiftningen inte är en aktör som är tillåten att exportera till eftersom det är ett krigförande land, svarar han ja och motiverar svaret med flera argument. Han anser att eftersom USA är den enda hegemoniska supermakten är det legitimt att exportera till dem på grund av USA:s enorma betydelse och inflytande över Sverige. Han hävdar att debatten är oundviklig, oavsett lagstiftning, och är världen inte är så simpel som teorin ibland kan antyda.

”Det mesta här i världen är varken svart eller vitt, utan grått”. Han vill alltså bibehålla en flexibel lag som kan anpassas efter kontexten och hur betydelsefullt mottagarlandet är för Sverige.

”Vi är så beroende av USA. Man kan inte ha en fyrkantig och konkret lag och försöka pressa ner verkligheten i den” (Lönnæus m.fl., 2007, Sydsvenskan).

3.1.2 Tes 2: ”Krigsmaterial är försvars och säkerhetspolitiskt nödvändigt för Sverige”.

Argumentationen för att den vapenexport vi har idag är nödvändigt för Sveriges eget försvar börjar med nyckelargumentet P1 som argumenterar för att Sverige ska säkerställa det svenska försvarets tillgångar till den teknik och det materiel som behövs för landets säkerhet. Materialet är hämtat från en debattartikel (Regeringskansliet - Ökad öppenhet kring svensk vapenexport) där Sveriges försvarsminister Sten Tolgfors kommenterar att Sverige ska ha en utökad öppenhet om just vapenexport för att kunna säkerställa landets säkerhet. Sten Tolgfors fortsätter sina argumentationer med att detta förutsätter att det förekommer både import och export av krigsmaterial i P1P2 i vår analys. Med detta menar han att utan importen från bl.a. USA kan vi inte exportera vapen heller då vi är beroende av delar till tillverkning av vapen från USA. I skivelsen (Regeringskansliet - Ökad öppenhet kring svensk vapenexport) fortsätter han med sina argumentationer, P3 i vår analys, där dem svenska fredsstyrkorna är i fokus. På de internationella fredsuppdragen ska dem kunna ha tillgång till det bästa tänkbara materialet för att kunna utföra sitt arbete på ett säkert sätt.

Vår analys fortsätter med P4 där Centerpartiet på sin hemsida diskuterar att Sverige inte kan förlita sig på nationell produktion av försvarsmateriel med dagens hot- och hotbildsutveckling. Här påpekar Centerpartiet, precis som Sven Tolgfors, att för att få en utveckling och en bra tillverkning måste det ske både import och export av försvarsmaterial i Sverige. Centerpartiet fortsätter med argumentationen P1P5, ”detta påverkar i slutändan vår egen säkerhet” som är ett argument för P5 om att vi ska trygga vår egen materialförsörjning. De nämner även att man inte ska rucka på principerna för vapenexport och att man måste ta hänsyn till respekten för de mänskliga rättigheterna i mottagarlandet (Centerpartiet)

Som Folkpartiet beskriver på sin hemsida menar dem, P6 i vår analys, att en säker försörjning av försvarsmaterial behövs för att Sverige och andra demokratier effektivt ska kunna värna om demokratin, och med underargumentationen P1P6 säger de också att Sverige därför ska kunna exportera vapen till andra länder. Men de påpekar även att det är ett viktigt krav som ska ställas på respekten för de mänskliga rättigheterna och ett demokratikrav i mottagarländerna (Folkpartiet Liberalerna).

Bland motargumenten i vår bifogade analys ställer sig Miljöpartiet på sin hemsida mot denna tes. På punkt C1 menar dem att med mer vapen skapas en osäkrare värld och att Sverige därmed borde följa den befintliga lagstiftningen. Detta innebär att Sverige inte ska exportera till länder som bryter mot de mänskliga rättigheterna eller länder som är diktaturer. I ett underargument till C1, som även det kommer från Miljöpartiet, nämns att Sverige är en av världens 10 största vapenexportörer, vilket kan tolkas som att en implicit premis säger att Sverige med dagens vapenexport bidrar till en osäkrare värld (Miljöpartiet de gröna).

På punkt C2 argumenterar Miljöpartiet för att vapenhandel skadar länders möjlighet att utvecklas. Detta faktum är enligt MP ett starkt argument för att Sverige ska reducera omfattningen av dagens vapenhandel. Det finns även ett underargument (C1C2) där Miljöpartiet menar att eftersom vapen förstör möjligheten till en bra och stabil utveckling i länder borde Sverige sluta exportera till fattiga länder (Miljöpartiet de gröna).

Argumenten mot tesen fortsätter med C1C1C2 där Lars Ohly (Vänsterpartiet) säger; ”Sverige ska inte ge bistånd med ena handen och sälja vapen med den andra”, och att ”Vårt välstånd inte ska bygga på krig i andra länder” (C1C1C1C2). Med argument C3 säger Ohly även att genom att exportera krigsmaterial till USA legitimeras indirekt ockupationen av Irak, och även med importen från Israel legitimerar Sverige ockupationen av Palestina.

Argumentationen C4, som Miljöpartiets ledamot i försvarsutskottet Peter Rådberg står för, är även det ett nyckelargument, ”Sveriges hotbild är noll”. Underargumentationen C1C4 är att om det inte finns någon hotbild mot Sverige faller alla andra argument för att kunna legitimera vapenexporten till de länder som är icke-demokratiska och som inte följer de internationella humanitära lagarna eller som befinner sig i krig. Han menar att reglerna är tydliga och att begreppet ”säkerhetspolitiska skäl” är vanligt att använda i debatten för att legitimera en fortsatt expansion av vapenexporten. (Lönnaeus m.fl., 2007, Sydsvenskan).

3.1.3 Sammanfattning Tes 1

I en sammanfattning av argumenten för och emot Tes 1 kan vissa slutsatser dras och visst konsensus inom några specifika ämnen skönjas. De flesta riksdagspartierna hävdar uttryckligen att de vill ha en restriktiv vapenexports politik och att de stödjer ett internationellt bindande avtal som reglerar vapenexportens utbredning och att vissa kriterier ska vara uppfyllda för att ett land ska få importera vapen och vapensystem från andra länder. Trots denna konsensus är retoriken fortfarande inkompatibel med Sveriges faktiska agerande i detta sammanhang.

För att undersöka vår teoriansknytning om att den svenska politiken angående vapenexport präglas av det realistiska perspektivet har vi i Tes 1 fått lite ambivalenta resultat. Samtidigt som det finns uttalanden som direkt stödjer detta resonemang finns det även uttalanden som direkt kontrasteras mot det, vilket leder till implikationen att det är prekärt att med någon större säkerhet dra några direkta slutsatser.

Några uttalanden som är kompatibla med det realistiska perspektivet är C1, C1C2 och C2C2. Maud Olofssons argument att den svenska lagstiftningen borde förändras för att anpassas till den nuvarande praxisen på området är ett av dessa uttalanden ((Lönnæus m.fl., 2007, Sydsvenskan). På centerpartiets hemsida fastläs det visserligen att just bedömningen mellan de mänskliga rättigheterna och landets utveckling på ett långsiktigt plan kontra vår egen materialförsörjning och därmed även rikets säkerhet är en svår fråga att lösa (Centerpartiet). Sett till helheten i hela kontexten är alltså inte heller detta uttalande helt komparativt med det realistiska perspektivet.

C2C2, som var ett uttalande från Alf Svensson, säger att Sverige måste ha en flexibel lagstiftning för, att som i fallet med USA, anpassa oss efter de aktörer som är av mer omfattande betydelse än andra (Lönnæus m.fl., 2007, Sydsvenskan). Den här passar bättre in på det realistiska perspektivet med hänsyn till att vi ska göra allt för att försäkra oss om statens framtida existens. Men eftersom det är en mening av väldigt många som passar in på realismen måste slutsatsen bli ett det realistiska perspektivet inte är kompatibelt med Tes 1.

3.1.4 Sammanfattning Tes 2

För vår andra tes och för det första argumentet, P1, att vapenexport är nödvändigt för Sveriges försvar kan vi applicera säkerhetsdilemmat. Detta för att Sverige vill befästa sitt eget försvar för att kunna stärka och försvara sina egna gränser för kommande hot mot andra växande stater (Baylis et al, 2008, 92-106). Och i underargumentet P1P2, att detta förutsätter både import och export av försvarsmaterial (Regeringskansliet – Ökad öppenhet kring svensk vapenexport) kan man finna den osagda premissen att import och export från och till USA gynnar Sveriges försvar då de importerar delar från USA till sin egen tillverkning. Även det faktum att USA är en aktör i bl.a. konflikter i mellanöstern är problematiskt då det tydligt står i EU:s riktlinjer att det inte får förekomma export till länder som befinner sig i en konflikt (Regeringskansliet - Exportkontroll av vapenexport). I regeringens riktlinjer från 1991 står det också att tillstånd för utförelse av försvarsmaterial bör medges endast om utförelse eller samverkan bedöms att tillgodose svensk försvarsmaterial eller i övrigt är säkerhetspolitiskt önskvärt (ISP- Regeringens riktlinjer). Detta är ett exempel på hur man följer Sveriges undantagsregler men inte EU:s riktlinjer för vapenexport.

I argument P4 från Centerpartiet, som behandlar om dagens växande hot och hotbild, kan vi utgå ifrån det växande terror hotet som finns idag och som även hotar svensk säkerhet. Centerpartiet fortsätter med argumentationen att vi ska trygga vår egen materialförsörjning genom exporten och även här kan man applicera säkerhetsdilemmat där Sverige ska se om sitt eget hus först. Som i P1P5 där resonemanget ” Det påverkar i slutändan vår egen säkerhet” stärker argumentationen och stärker även teorin vi applicerar (Centerpartiet).

I motargumentationen för vår tes säger Miljöpartiet (Miljöpartiet de gröna) C1 ” Mer vapen skapar en osäkrare värld” och i C2 ”Vapenhandel skadar länders möjlighet att utvecklas”. Då det i EU:s riktlinjer (Regeringskansliet – Kriterier om vapen) står att vapenexport inte får störa den utveckling som sker i landet får detta motargument stöd från riktlinjerna. I argumentationen som Lars Ohly för (Vänsterpartiet), ”Sverige ska inte ge bistånd med ena handen och sälja vapen med den andra”, finns en implicit premis som handlar om den dubbelmoral som Sverige har gentemot vapenexporten och de lagar och riktlinjer som finns i Sverige och för EU:s medlemmar. Som en slutsats kan vi konstatera att det realistiska perspektivet är kompatibelt med tes 2.

4 Slutsats

4.1 Slutsatser för vår analys

Utgångspunkten i vår uppsats var att Sveriges politik angående vapenexport till stor del präglades av det realistiska perspektivet. Den paradoxala distinktionen mellan lagstiftningens utformning och Sveriges faktiska agerande intresserade oss. Genom att undersöka riksdagspartiernas argument ur realismens synpunkter och målsättningar hoppades vi kunna uppnå en slutsats om politikernas diskurs stödde vår hypotes att retoriken till stor del var komparativ med realismen. Vår förhoppning var att vi på så sätt skulle kunna förklara det paradoxala skillnaderna mellan retorik och handling i Sveriges vapenpolitik.

Vi hade två kontrasterande teser av flera orsaker. Medan Tes 2 är jämförbar med realismens ideologi var Tes 1 mer neutral i den specifika frågan. Då inte alla uttalanden som vi undersökte passade in på en tes löste vi detta problem genom att ha två stycken teser. Genom att ha två teser kunde vi även se skillnader och få en bättre överblick över om den svenska vapenexporten präglades av det realistiska perspektivet.

Vår slutsats blir ambivalent. Det finns uttalanden som uttryckligen stödjer det realistiska perspektivet (P1, P4, P5, P1P5, P6 i tes 2) men samtidigt finns det uttalanden från de flesta riksdagspartier som är direkt inkompatibla med vår hypotes. Sålunda kan vi inte få en fullständig konfirmation på att realismen kan förklara det motsägelsefulla i Sveriges vapenexport. Vi anser dock att det finns indikationer som tyder på att realismen har inflytande över Sveriges vapenpolitik. Även om det endast i begränsad utsträckning finns argument i retoriken som stödjer det realistiska perspektivet är Sverige handlande komparerat med retoriken ett bevis på att retoriken i vissa avseenden är oerhört mångbottnad. En eventuell slutsats skulle därmed kunna bli att retoriken har få, men att det ändå existerar, tendenser som är kompatibla med realismen. En annan tänkbar tillämpning av det realistiska perspektivet skulle kunna vara att Sveriges agerande präglas av realismen. Men då detta inte var vår målsättning vid uppsatsens början kan vi inte

heller bekräfta detta utan att genomföra en ny uppsats som omedelbart tar avstamp i Sveriges agerande och inte i retoriken. Det står åtminstone klart att Sveriges lagstiftning och riktlinjer angående vapenexport i många fall kontrasteras mot verkligheten. Teori och praktik är alltså motsägelsefulla i många avseenden. Detta beror i grund och botten på de diffusa begrepp som gör det möjligt att komma runt befintliga riktlinjer. I regeringens riktlinjer står det till exempel att försvarsmateriel ”bör inte lämnas om det avser stat där omfattande och grova kränkningar av mänskliga rättigheter förekommer” (ISP-regeringens riktlinjer, 2010). Begreppen bör, omfattande och grova är därför problematiska att definiera, vilket även får implikationen att riktlinjerna beroende på det specifika fallet är möjliga att manipulera till sin egen fördel. Genom att anpassa riktlinjerna efter hur lukrativa olika affärer är kan Sverige därmed själva bestämma när det är legitimt att genomföra vapenexporten och med vilka länder. Just detta tänkande är även signifikativt för realismen, att om det gynnar staten är det även rättfärdigt. Även begreppen själv- hjälp och överlevnad är applicerbara här. Därför är våra slutsatser att det förekommer realistiska tendenser i den svenska vapenpolitiken men att teorin i sig inte själv kan förklara hela sammanhanget. Men för att få en mer fullkomlig bild av vad som präglar Sveriges vapenpolitik behövs fler undersökningar.

5 Referenser

Baylis, John - Smith, Steve- Owens, Patricia, 2008, *The Globalization of world politics*, 4:e upplagan, New York, Oxford University Press

Bergström, Göran- Kristina Boréus, 2005, *Textens mening och makt*, 2:a upplagan, Lund, Studentlitteratur.

Bjereld Ulf- Demker Marie- Hinnfors Jonas, 2002, *Varför vetenskap?*, 2:a upplagan, Lund, Studentlitteratur.

Amnesty., Hemsida, ”Vapenhandel”, (elektronisk)

<http://www2.amnesty.se/ratt.nsf/%28vkap1%29/466BB9B9AD394E1BC12571EA00205948?opendocument>

(Hämtat 2011-01-05 13.39)

Centerpartiet - Officiell hemsida, ”Export av försvarsmaterial”, (elektronisk), <http://www.centerpartiet.se/Centerpolitik/Politikomraden/Forsvars--och-sakerhetspolitik/Politik-A---O/Export-av-forsvarsmateriel/>

(Hämtat 2011-01-04 15.10)

Folkpartiet Liberalerna – Officiell hemsida, ”Vapenexport”, (elektronisk),

<http://www.folkpartiet.se/Var-politik/Snabba-fakta/Vapenexport/>

(Hämtat 2011-01-04 15.03)

Google , Delårsberäkningar av den bofasta befolkningen.

http://www.google.com/publicdata?ds=wb-wdi&met=sp_pop_totl&tdim=true&dl=sv&hl=sv&q=statistik+%C3%B6ver+v%C3%A4rlden+s+befolkningsm%C3%A4ngd#met=sp_pop_totl&idim=country:RUS:USA:DEU:GBR:SWE:FRA:CHN:NLD:ITA

(Hämtat 2011-01-06 15.08)

ISP- Inspektionen för strategiska produkter, *Introduktion till försvarsmateriel*,

<http://www.isp.se/sa/node.asp?node=377>

(Hämtat 2011-01-05 13.48)

ISP- Inspektionen för strategiska produkter, *Klassificering av produkt*,

<http://www.isp.se/sa/node.asp?node=1053>

(Hämtat 2011-01-05 13.45)

ISP- Inspektionen för strategiska produkter, *Om ISP*,

<http://www.isp.se/sa/node.asp?node=398>

(Hämtat 2011-01-05 14.50)

ISP- Inspektionen för strategiska produktioner, *Regeringens Riktlinjer*,
<http://www.isp.se/sa/node.asp?node=418>

(Hämtat 2011-01-05 14.15)

Kristdemokraterna - Officiell hemsida, "*Ökad transparens i vapenexport*",(elektronisk),
<http://www.kristdemokraterna.se/PressOchMedia/Pressmeddelanden/ForsvarOchSakerhet/091217Elsemarieforsvar>

(Hämtat 2011-01-04 13.12)

<http://www.sydsvenskan.se/sverige/article272671/Vapenexporten-splittrar-regeringen.html>

Lönnaeus, Olle - Orrenius, Niklas, 2007, *Sydsvenskan*, "Vapenexport splittrar regeringen",
2007-10-14.

(Hämtat 2011-01-03 15.15)

Miljöpartiet de grönas – Officiell hemsida, "*Vapenexport och Avrustning*", (elektroniskt)

http://www.mp.se/templates/mct_177.aspx?number=175061

(Hämtat 2011-01-04 14.59)

Nya Moderaterna – Officiell hemsida, "*Frågor och svar*", (elektronisk,)

http://www.moderat.se/web/forsvaret_faq.aspx?UsePrintableVersion=true

(Hämtat 2011-01-04 15. 35)

Regeringens skrivelse 2009/10:114

<http://www.regeringen.se/sb/d/12988/a/142111>

(Hämtat 2011-01-05 11. 10)

Regeringens skrivelse 2002/03:114

<http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/2853>

(Hämtad 2011-01-06 11.00)

Regeringskansliet, "*Export av krigsmaterial*"

<http://www.regeringen.se/sb/d/10675/a/21898>

(Hämtat 2011-01-05 13.30)

Regeringskansliet, Tolgfors, Sten, 2007, *Ökad öppenhet krig svensk vapenexport*,
(elektronisk). <http://www.sweden.gov.se/sb/d/8652/a/79733>

(Hämtat 2011-01-04 14.55)

Rödgrön plattform för Sveriges säkerhets- och försvarspolitik "*En rättvis värld är möjlig*",
(elektroniskt).

http://www.socialdemokraterna.se/upload/val/Val_2010/dokument/rodgron_overenskommelser/rattvis_varld_forsvars_sakerhetspolitik.pdf

(Hämtat 2011-01-05 14.01)

SIPRI- Stockholm International Peace Research Institute,
<http://armstrade.sipri.org/armstrade/page/toplist.php>
(Välj "List of Top 50" och "Suppliers" mellan 2001- 2009 och kryssa i "on screen" för att få fram aktuell tabell)
(Hämtat 2011-01-04 11.17)

Sveriges Riksdag, Lag (1992:1300) om krigsmaterial,
<http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=1992:1300>
(Hämtat 2011-01-04 11.15)

Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen, Frågor och svar om vapenexport, "*Hur defineras ni vapenexport?*" (elektronisk)
<http://www.svenskafreds.se/faq/vapenexport>
(Hämtat 2011-01-05 12.07)

Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen, Frågor och svar om vapenexport, "*Vad är krigsmaterial egentligen?*" (elektronisk)
<http://www.svenskafreds.se/faq/vapenexport>
(Hämtat 2011-01-05 12.07)

Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen, Frågor och svar om vapenexport, "*Vad säger den svenska lagen om krigsmaterialexport?*" (elektronisk)
<http://www.svenskafreds.se/faq/vapenexport>
(Hämtat 2011-01-05 12.07)

Vänsterpartiet - Officiell hemsida, "*Stoppa vapenexport till krigförande länder*", (elektronisk),
http://www.vansterpartiet.se/index.php?option=com_content&view=article&id=467:stoppa-vapenexporten-till-krigfde-ler-&catid=295:far&Itemid=800
(Hämtat 2011-01-04 13.45)

6 Bilaga

6.1 Tes 1: Sveriges riksdagspartier vill ha en restriktiv lagstiftning angående vapenexport.

- P1.** Myndigheten gör en bedömning (av alla fall) där mänskliga rättigheter och regional stabilitet vägs in.
- P1P1.** Riksdagen får insyn och inflytande över exporten (fler som kan kontrollera legitimiteten)
- P2.** Den svenska försvarsindustrin behöver ökad öppenhet för att få stöd och förtroende för krigsmaterialexporten (av opinionen)
- P1P2.** En ny exportmyndighet kan leda till ökad öppenhet gällande processor, roller och ansvarsfördelning (detta behövs)
- P1P1P2.** En mer öppen redovisning (av krigsmaterielexporten) är bra för debatten.
- P3.** Vi anser att strikt lagstiftning behövs för noggrann kontroll.
- P1P3.** Detta leder till bättre uppföljning av respektive fall.
- P4.** Beslut om godkända vapenexporter har alltid skett genom en bred parlamentarisk förankring i exportkontrollrådet (Detta är att föredra) .
- P1P4.** Den samsynen vill vi fortsätta värna om.
- P5.** Vi stöder arbetet med att stärka och förbättra det internationella regelverket.
- P1P5.** Vi verkar för en internationell uppgörelse om ett globalt folkrättsligt bindande vapenhandesfördrag, ett Arms Trade Treaty.
- P2P5.** Vi stödjer uppkomsten av EU:s uppförandekod om vapenexport.
- P1P2P5.** Sverige har varit drivande i gemensamma kriterier på EU: nivå
- P1P1P2P5..** Sverige ska vara en föregångare genom strikta regler för svensk export och import av vapen och krigsmateriel.
- P3P5.** Affären ska granskas utifrån respekten för mänskliga rättigheter och internationell lag.
- P1P3P5.** Prövningen ger en bild av vad det skulle innebära att exportera försvarsmaterial till ett visst land.
- P2P3P5.** Denna prövning när det gäller vapenexport är viktig och ibland svårt när man måste balansera viktiga intressen mot varandra.
- P6.** Det är viktigt att ta hänsyn till respekten för de mänskliga rättigheterna i mottagarlandet.
- P1P6.** Man ska även se på hur utvecklingen på sikt kommer att se ut.
- P7.** Vi anser att exporten av vapen endast kan accepteras om den genomförs på ett ansvarsfullt sätt.
- P8.** Vi vill införa ett demokratikriterium vid vapenexport.
- P1P8.** Den nuvarande lagstiftningen har allvarliga brister.
- P1P1P8.** Den är mycket som har hänt sedan den senaste uppdateringen skedde.

- P1P1P8.** Vi behöver en lagstiftning som tar hänsyn till dagens verklighet.
- P2P8.** Detta skulle innebära att export vägs mot tydligare krav på demokratisk utveckling.
- P3P8.** Respekten för de mänskliga rättigheterna ska väga tyngre.
- P4P8.** Då förhindras vapenexport till diktaturer.
- P5P8.** Sverige ska ta ett moraliskt ansvar för i vilka länder de svenska vapnen hamnar.
- P9.** Vi tycker inte att vi ska exportera till länder i öppen konflikt (eller med flera frysta konflikter) eller länder som på ett omfattande vis bryter mot de mänskliga rättigheterna.
- P10.** Mer vapen skapar en osäkrare värld.
- P1P10.** Vapenhandel skadar länders möjlighet att utvecklas.
- P1P1P10.** Vi borde inte exportera till fattiga länder.
- P11.** Regler för import av krigsmateriel bör också utarbetas i enlighet med samma principer som gäller för export av samma produkter (underförstått att vi inte ska importera från krigande länder och de som bryter mot mänskliga rättigheter).
- P1P11.** Sverige ska bryta allt militärt samarbete med Israel.
- P1P1P11.** Handeln med Israel legitimerar ockupationen av Palestina.
- P12.** Vapenexporten ska inkluderas i politiken för en rättvis och hållbar global utveckling.
- P1P12.** Sverige ska stå för en självständig röst.
- P1P1P12.** Sverige ska försvara små länder och förtryckta minoriteters rättigheter.
-
- C1.** Dagens lagar behöver uppdateras så att de i högre grad överensstämmer med den praxis som utvecklats på området (praxis är att det i vissa fall är tillåtet att exportera till länder som krigar och bryter mot de mänskliga rättigheterna).
- C1C1.** Då tillämpningen av lagstiftningen redan förändrats finns det anledning att ha en diskussion om det inte bör förnyas.
- C2C1.** Sverige ska utarbeta och anta en försvarsindustristrategi.
- C2.** Vi kommer aldrig ur den här debatten, oavsett lagstiftning.
- C1C2.** Världen är varken svart eller vit, utan grått.
- C2C2.** Vi kan inte ha en fyrkantig och konkret lag (vi behöver en flexibel lagstiftning).
- C1C2C2.** Det går inte att försöka pressa ner verkligheten i den (lagstiftningen).

6.2 Tes2. Krigsmateriel är försvars och säkerhetspolitiskt nödvändigt för Sverige.

P1. Det handlar om att säkerställa det svenska försvarets tillgång till den teknik och den materiel som behövs för landets säkerhet.

P2. Idag är försvarsindustrin internationell och samverkar med andra länder.

P1P2. Det förutsätter både import och export. (Samarbete gynnar Sverige)

P3. Svenska soldater som deltar i internationella uppdrag i några av jordens farligaste länder ska ha tillgång till det bästa tänkbara materialet.

P4. För att möta dagens hot och hotbildsutveckling kan inte Sverige enbart förlita sig på nationell produktion av försvarsmateriel.

P5. Man behöver ta hänsyn till den stora betydelsen där ett långgående internationellt sambete är för att trygga vårt eget framtida materielförsörjning.

P1P5. Detta påverkar i slutändan vår egen säkerhet.

P6. En säker försörjning av försvarsmateriel behövs för att Sverige och andra demokratier effektivt ska kunna värna om demokratin.

P1P6. Sverige bör därför kunna exportera vapen till andra länder.

C1. Mer vapen skapar en osäkrare värld

C1C1. Sverige är en av världens tio största vapenexportörer. (Sverige bidrar till en osäkrare värld)

C2. Vapenhandel skadar länders möjlighet att utvecklas.

C1C2. Vi borde inte exportera till fattiga länder.

C1C1C2. Sverige ska inte ge bistånd med ena handen och sälja vapen med andra.

C1C1C1C2. Vårt välstånd får aldrig bygga på krig i andra länder.

C3. Genom att vi exporterar krigsmaterial till USA legitimerar vi indirekt ockupationen av Irak.

C1C3. Det är uppenbart att det som pågår i Irak är ett krig, ett krig där USA är en av parterna (riktlinjerna säger att vi inte ska exportera vapen till krigförande länder).

C2C3. Genom att exportera till USA (som är ett krigförande land) marginaliserar FN.

C4. Sveriges hotbild är noll.

C1C4. Finns det ingen hotbild mot Sverige faller de andra argumenten (argument för den vapenexport som genomförs idag är inte legitima).